

Adolfina Budrikytė-Skiesgilienė

Adolfina Budrikytė-Skiesgilienė (1924–2018), kurią daugelis Adele vadindavo, – tautodailininkė. Gimė 1924 m. liepos 24 d. dabartinio Skuodo rajono Lenkimų seniūnijos buvusiam Simaičių kaime, kuris sovietmečiu, kai Simaičiuose neliko gyventojų, prijungtas prie Plaušinių kaimo.

Tėvai buvo pasiturintys ūkininkai. Jų šeimoje augo septyni vaikai – 5 dukros ir 2 sūnūs. Jiems ne tik sočią mamos iškeptą duoną prisiėjo valgyti. Adolfinos tėvas Antanas Budrikis mėgdavo degtinę. Kartą į Budrikių namus atvažiavęs mainikautojas nugirdė ūkio šeimininką ir girtam per apgaulę pakišo pasirašyti vekselį. Pasirašė. Kai Antanas išsipagiriojo, šaukštai jau buvo po pietų. Prasidėjo bylinėjimasis teismuose, o tai brangiai kainavo. Kai dalies žemės neteko, šeimos finansinė padėtis pablogėjo, vaikams teko eiti ir pas svetimus duonos pelnytis, o ten ne pyragai – ir darbas sunkus, ir maistas nekoks. Dirbi nuo ankstauro ryto iki sutemų, o tada, ko nors užkrimtęs, tik ir ieškai, kur galėtum prigulti ir jėgas atgauti.

1941 m. birželio 22 d., prasidėjus Vokietijos karui su Sovietų Sąjunga, tas apgavikas kažkur dingo, žemė buvo sugrąžinta tikrajam šeimininkui – Antanui Budrikiui.

Adolfina iš pradžių skaityti, rašyti ir skaičiuoti kiek pasimokė pas Plaušinių kaime gyvenusį Paulauskį, kuris ir kitiems vaikams kelią į mokslą padėdavo rasti, o tada baigė Večių kaime veikusios pradinės mokyklos 3 skyrius. Nuo mažens buvo linkusi prie meno ir šeimininkauti virtuvėje. Tarnaudama pas svetimus išmoko austi. Ūgtelėjusi dirbo ir tėvų ūkyje, vėliau, kai įkūrė kolūkį, – lauko brigadoje.

1940 m. susituokė su nagingu, penkeriais metais už save vyresniu kaimynu Alfonsu Skiesgilu. Gyveno jiedu pačių išpuoselėtoje sodyboje, kurioje Alfonsas, būdamas nagingas meistras, pats, giminaičių, kaimynų ir žmonos padedamas, gražius na-

Adolfina ir Alfonsas Skiesgilai apie 1970-uosius metus Plaušiniuose. Nuotrauka iš Adomo Skiezgelo albumo

mus ir ūkinius pastatus susirentė, medžių pasodino. Susilaukė dviejų sūnų – tautodailininku tapusio Alfonso (g. 1943 m.) ir Adomo (g. 1948 m.), kuris yra diplomuotas architektas ir savo kaip dailininko talentu žmones džiugina.

Kai kūrėsi kolūkiai, ne savo noru Plaušinių kaimo žmonės į jį įsijungė. Adolfina yra rašiusi atsiminimus, pasakojusi, koks buvo sunkus tas gyvenimas pirmaisiais sovietmečio ir pokario metais. Žmonių turėta žemė atsidūrė kolūkių žinioje, o ją dirbti reikėjo. Žmonės, kaip ir anksčiau, nuo ryto iki vakaro prakitą braukė, o pasibaigus metams uždarbis – du maišai dirsių ar dar ko nors. Gyventi kažkaip reikėjo. Pradėjo žmonės iš tų kolūkių vogti. Skiesgilams kiek labiau pasisekė, nes Adolfinos vyras Alfonsas nebuvo verčiamas eiti kolūkio žemės ūkio darbų dirbti. Jis meistraudavo ir taip dirdamas galėdavo šeimai sotesnės duonos parnešti.

Rašytojas Pranciškus Šernas (1934–2006) knygoje „Kūryba – ne vienspalvė diena“ (Klaipėda, 1987 m.) rašo: „*Jaunieji Skiesgilai dirbo visus darbus už šnipštą... Paskui Lenkimų tarybiniam ūkyje ir... net sapne nesapnavo, kad varu bus nuvaryti nuo savo žemelės.... Skausmas netilpo Skiezgilų krūtinėse. Melioracija nugriovė namus, atseit, „padėjo žengti*

„į šviesų rytojų“. Ši žinia Skiesgilams prilygo naujai tremčiai... Judėkit kur norit, tik ne savo vaikystės žemėje! Jiems užgniaužė kvapą. Vėl lyg koks trenktas antausis! Koks skausmingas smūgis! Kokia kančia! Bėgti iš savo namų ir iš savo žemės... Dieve! Štai koks žmogiškumas! Kiek išlieta ašarų!..

– Likę tokiam skausmingame liūdesyje, pabučiavę žemę, turėjome nusileisti, – pasakoja A. Skiesgilienė. [...] Dieve, kaip buvo skaudu! Kaip skaudėjo širdį, tarytum kas adatom būtų badęs... Kas žiūrėjo į mūsų ašaras?... Kas? Visi lyg kokie kurčiai buvo. Per daug sąžiningai dirbome, o už tai – bėkit kur tik norit! Ir atbėgome į Kretingą. [...] Per prievartą tapome miestionimis. Bet kaimietiškos sielos neįstengėme sunaikinti. Ir šiandien sapnuoju žemę, prilytą, šiltą, garuojančią ir žydinčią... Sapnuoju dalgio plakimą, dažnai nuo plaktukų dūžių ir prabundu. Taip, vis pro protą tebesimaišo gimtinė su saulėtekiais, vėjuotais rudėmis ir arklių žvangimu. Niekas neišnyko, priešingai – liko kažkokios vizijos. O taip norėdavosi sustoti, įsiklausyti į vakaro tylą ir vėl klampoti žemę.“

Kretingoje Adolfiną ir Alfonsą Skiesgilai įsikūrė 1974 metais. Iš pradžių moteris dirbo sanitarė Kretingos vaistinėje, papildomai 16 metų buvo vestuvių šeimininkė ir dainininkė. Gyvendama Kretingoje vėl, kaip ir jaunystėje, pradėjo austi. Stengėsi kitų nekopijuoti, į kiekvieną audeklą savo kūrybos įdėti. Ne-trukus ne tik audeklus, bet ir savo sukurtus spalvotus kilimus pradėjo liaudies meno parodose eksponuoti. Liaudies meno žinovai jos darbus gerai vertino. Adolfiną džiaugėsi, kad ir jos vyras, dar prieš išeidamas į užtarnautą poilsį, paėmęs kaltą į rankas, sėdęs prie medžio, rado kur save realizuoti ir parodyti savo meniškąją pusę. Ji Alfonsą visada skatino kurti, rūpinosi jo darbų puoselėjimu ir populiarinimu, tvarkė kartu su vyru namuose įkurtą Alfonso skulptūrų muziejų. Kartu su vyru ji surengė penkias kūrybines parodas. Adolfinos iniciatyva buvo išleistas Alfonso Skiesgilo medžio skulptūrų kalendorius 2005–2006 metams.

Ji visada rūpinosi ir savo vaikais. Kai jie jau ir suaugę buvo, retai kada pasitaikydavo diena, kad moteris jiems iš Kretingos telefonu nepaskambintų. Džiaugdavosi kiekvienu jų apsilankymu, vienus bei atvykusius su draugais visada maloniai sutikdavo, prie stalo pakviesdavo, pavaišindavo, savo prisiminimais, kuriuos buvo pradėjusi rašyti sulaukusi 87-erių metų amžiaus, dalindavosi.

Adolfiną Skiesgilienę ir jos mamą Stanislavą Budrikienę. Nuotrauka iš Adomo Skiezgelo albumo

Adolfiną Skiesgilienę mirė 2018 m. rugpjūčio 8 d. Palaidota Kretingos kapinėse, šalia savo vyro Alfonso Skiesgilo amžinojo poilsio vietos

NAUDOTA LITERATŪRA:

1. Birutė Naujokaitienė, Rita Vaitkienė, „Adolfiną Skiesgilienę“, *Kretingos rajono savivaldybės M. Valančiaus bibliotekos interneto svetainė. Kretingos personalijų žodynas*: <https://inx.lv/JpdCD> (žr. 2025-01-26).
2. Algis Čėsna, „Šventė jiems ir mums...“, *Švyturys (Kretinga)*, 1989 m. liepos 27 d.
3. Pranciškus Šernas, *Kūryba – ne vienspalvė diena*, Klaipėda, 1997.
4. Pranciškus Šernas, „Koks pasijusčiau vienišas, jeigu nedrožčiau...“, *Švyturys (Kretinga)*, 1996-12-21, p. 5.
5. Petras Šmitas, „Adomas Skiezgelas – architektas-menininkas“, *Rambynas, 2021 m. birželis: birželis*: <https://inx.lv/JpdCi> (žr. 2023-12-11).